

distinguunt inter **edificium**, areæ proprie legata à testatore impositum, de quo posteriora hac iura interpretantur; & **edificium**, quod alienæ areæ legata impositum est ab eius domino, de quo locutum fuisse Celsum I. Caut in d. s. **area legata**, non minore quidem diminutione, quam **Accertus**, quem ob eam causam refellunt, vt agnoscit Aret. in d. q. s. **area**, vers. Sed ego non video, & Iason, tametsi candem distinctionem, velut in veram resumptam in d. l. **seruum filij**, s. **se pueris**, n. 7. quam etiam retinent, & velut illis in tribus convenientem sécure tuerent Anton. Gomez tom. 1. var. cap. 12. num. 16. ac rursus num. 41. in princip. & in fin. D. Ferdinand Menchaca de success. creat. lib. I. §. 10. n. 10. Petrus Peralta in l. cum fundus 10. num. 1. vers. **Quarta pars** assignari ff. de legat. 2. Ceterum ab ea interpretatione, & distinct. illis legibus applicata (nam quin per se vera sit nemo dubitas) merito dicendum, alter aque alter interpretantes Socini. Semion in d. l. ex 10. 8. num. 1. & 2. ff. de legat. 1. D. Franciscus Sarmiento selecti. **interpretari**. lib. 6. ad dict. l. cum fundus, ff. de legat. 2. a. num. 1. ad 6. **adversus**, Iohannes Garfias de expens. c. 2. num. 34. vers. Ego tamen existimo, Didac Spino in spec. testim. gl. 8. princip. p. 3. n. 36. fin. & n. 37. & 38. D. Anton. Pichard. in s. 1. **inst. de inst. a. num. 39.** Franciscus Duard, in comment. ad tit. ff. de legat. 1. in d. l. ex 10. post princip. vers. **Quatio est**, & in d. l. grec. 2. 2. vers. Videamus de secundo, & in d. l. **seruum filij**, s. **spare**, Donel. comment. iur. crimin. lib. 8. cap. 17. vers. **Mutatio rei legata**, Iul. Pacius legum co*silicatarum* centur. 7. 9. 45. Nicolaus Genoia de **co*silicatis* legum**, pag. mibi 24.2. cum 2. seqq. nouissime Ant. Merenda con*tra*versus**. iur. lib. 4. cap. 19. **per rotum**. Qui dum postremi penè omnes corum intris locutorum interpretationes, & conciliaciones reulerunt, ac **figillatim** confutarunt; neque tamen ipsi magis feliciter rem explicuerunt, quippe quam ille indecim tandem, & matutius cogitandam reliquit; hic * verò omnium pessimè, & innolle nimis endonavit, confundens legatus proprietas areæ, cum legato **illustratus**, cuius longe diuersum ratione esse inferius apertius, & in vitroque regulam statuens n. 7. & 9. in fauorem legatarij, quod **edificium** areæ legatae impositum debeatur illi, velut legati ac celio, & eamque regulari addita exceptione n. 10. vt non procedat cum area ita inadiscata est, vt speciem matutam, penitus labefactans, & inanem reddens, constat namque per **edificium** impositione indistincte speciem areae matutam esse, & in diuersam aliam, tempore dominis, conuersam, ac prouide iuxta interpret. istam nunquam regula locum dari; nec enim ob id minus species areae mutari definit in domum, quod **edificium** impositum totam aream non occupet, vt falsò supponit Merenda d. c. 19. a. n. 11. vers. Et quanto area, hoc siquidem tantum efficer potest, quod species illa area, quæ superest, mutata non fit, non autem quin & si non fit tota area occupata, simpliciter verum sit dicere, ob illam, qua occupata est, aream quæ prius fuit, nunc nouam speciem efficit, vt in **vñfructu nominativa obficiat**, & explicit Franciscus Conan, comment. iur. crimin. lib. 4. cap. 6. num. 7. circa ff. vers. **Aque hoc intelligendum vide** iur. in*dictio* nis 1. illuc. **Magis** heu plus, quam aliud efficit **videtur**, ff. quem ad seruari amittit. l. cap*itulum* 4. ff. de eu*tit. l. fin.* vers. **At** non*ea* scit: confite vulgaria regula, quod idem est de parte quoad partem, quod de toto quoad totum, quam late probauit & exornauit Diffrerit. 4. n. 2. o. & Diff. 11. m. 6. & illa alia, quod magis vel minimis, vt loquuntur vulgo, speciem non mutat, l. o. cui 11. illuc. **Magis** heu plus, quam aliud efficit **videtur**, ff. quem ad seruari amittit. l. cap*itulum* 4. ff. de eu*tit. l. fin.* vers. **Etenim** mediocritate ff. de fundo i. str. cum similibus, pro*li* alias expendunt Marcus Anton. Natta **conf. 2. o. 2. 16. 16. 16.** tom. 2. Iohan. Cephal. conf. 300. n. 11. P. 2. Petrus Sard. conf. 305. num. 6. m. 16. & conf.

368.n.1.3.lib.3. & decis.7.n.2.2. Stephan. Gratian.
discepit. forens. com. 4.c. 752.n.90. Martinus Antonius
Maceratus var. refol. lib. 3. resolut. 39. num. 4. &
exornat optime Cardin. Tulch. præf. conclus. s. 6.
lit. P. concl. 372. Nec intra , quibus Merenda nititur,
quicquam ei. Infringantur , vt paulo post ostendam,
Kursus falso supponit n. 17. in d.l. seruam filii . §. si
area , regulam statutam esse in fauorem hæreditis
contra legatarium , atque huic iniunctum esse onus pro-
bandi voluntatis defuncti , quod post aream in do-
mum mutatam adhuc duret ; quo nihil certe absint-
dus , & a mente , ac verbis Vlpiani alienum ex cogitari
potest , cum regula aperte sit pro legatario statuta illuc
debebitur legario , & exceptio statim subiecta in
vers. Nisi , necessaria in aduerterium hoc est , hære-
dem , onus contrarium probandi transferat , ex reg.
Text. in l. ab ea , parte 5. ff. de probat . cum traditis a
Bart. in l. quoties 1-3. ff. si quis cautio boni , Alex. cons.
79. num. 5. lib. 7. Dec. in l. 1. n. 6. & 7. ff. de reg. iur. &
conf. 1. 42. n. 4. vers. Cum enim alienatio , tom. 1. lat. in
l. 2. num. 3. ff. si quis in suis vocatus , in l. cetera 43. in
princip. num. 4. ff. de legat. 1. in L. Diuino Pio 15. num.
27. ff. de re iudicata , & in l. qui Roma 122. in princip.
num. 27. ff. de verb. obligat . ac post aliis Tiraquel. de
retraudi confanguinit. §. 1. lib. 9. num. 20.9. Gabr. Saray-
na in annos. ad Mathephil. notab. 19. n. 1. & 5. Malf-
card. de probat . lib. 3. conclus. mibi 1267. ex num. 1.
Mieres de maiorat. 1. part. quaf. 3. num. 9. & quaf. 5. 2.
num. 6. 1. Didaco a Brito ad cap. potuit , de locato , §. 1.
n. 1.2. Maxime cum & alii inris reg. concurrat , quod
in dubio voluntatis mutatio non presumatur , adeo-
que probanda sit ab eo , cuius intercessit illam mutatam
eile (qualis hæres est in prefato calu) l. 1. 3.1. cum quib.
2. 2. ff. de probat . l. cum hic statua 3. 2. sed ubi semel.
ff. de donat. L. Lucina Titius 133. in princ. ff. de legat. 1.
l. omnium 19. vers. Nec contra indicium suum , & leg.
sancimus 2. 7. vers. Quod enim non mutatur , C. de testam.
c. maiores 3. 8. vii. vers. Dormientes , ext. de baptismo ,
professumq. late vltra DD. obique Alciat. & Me-
noch. de presump. ille reg. 2. presump. 16. hic vero
lib. 4. presump. 16. & libro 6. presump. 37. per ro-
tas. Malfard. de probat . tom. 3. conclus. mibi 1423. De-
nique nimis Merenda fallitur dum verba illa dicta
si area , vrurumque debebitur , & solum & superficies
ad hoc expendit , quod tota area adificio opera-
ta non fuerit , quasi solum non aliud intelligatur ,
quam quod distinctum est ab adificio ; cum immo pro-
prie non aliud dicatur , quam quod sub eo continetur ,
est enim solum inferior adificij pars , l. solum 49. ff. de
rei vindicat. l. 1. illuc. Inferiori partem adificij , qua
solum contingit , C. eod. iii. cum aliis sup. n. 3. 2. adducit ;
in coequo differt ab arca , quia locus est , adificio va-
cans & aptus , l. fundi 2. 1. 1. s. locum. ff. de verb. signa. §.
si area . & d. l. si area , cum similibus , quod & Horat. dixit
epist. lib. 1. epist. 10. ad Euseb.

Ponendaque domo querenda est area primam .
Plus coloris habere videtur interpretatio Duarenii , 57
ac Donelli supra , a quibus suppetro nomine sumptu
filius Iulius Pacinus d. quaf. 45. vers. Hanc distinctionem ,
& sequitur Osvaldus ad eundem Donel. d. cap.
17. lib. 1. vt verba illa d. si chorus , si area , quanquam
tunc peti non poterat , non decisive adiecta sunt ,
quasi regulam statuant , quod posito adificio , area
legata peti non poslit , sed casum qui accidere potuit ,
& propostam questionem difficultatem reddere
videbatur , indicent , quo minirum legatum adi-
ficio extruso non debeatur ; qualis fuerit , si ex ali-
quis indicis de tali testatoris voluntate confa-
ret , quod solam aream , non autem dominum ei im-
positam legare voluerit , putâ si area legata homi-
ni vili magnificare dominum impulerit ; qui casus
mutata voluntatis generaliter excipitur in d. s. se

413

rea legata, ut nihilominus id intelligatur durante adiicio, eoque potest diruto, & ad aream redacto, legatum conualeat. Sed & hinc interpretationi magis nuptae regnunt verus & genuinus sensus illorum verborum quamquam tunc peti non poterat, que aper- te definit, aream legatum medio tempore, sine viuo adhuc testatore inadiecat, manente adiicio peti non potuisse, sed demin eo collapso, & ad aream item redacto, non verè calum accidentarium indicant, quo area tamen peti non posset, nam ut id Celsus significaret, iuxta rationem recti, ac proprij sermonis, cuius Iurisconsultis omnes obseruantissimum fuisse constat, necessest viribus forter verbis talem causam significantibus, puta quamquam tunc peti non posset, vel non posse, immo adhuc ad planis significandum, adiuncturus fuitetur adverbium forsitan.

Succedit itaque alia non parum acuta interpretatio, quod velut nouam referit D. Ant. Pichardus in d. s. i. inf. de iustitiis stipularum num. 43, quod in d. l. si coorta, & area legata, minime negetur, sub area legato venire & adiunctionem eidem impositum, immo id tamquam veritatem supponatur, prout alius in legisbus differt tradidit est, sed ex eadem ipsi ratione illud Celsus eius legis author subiunxit, quod manente adiicio, sola area peti non potuit, cum pro parte legatum agnosceri nequeat, i. legatus, & 38. ff. de legat. 1. i. neminem, 4. & Gregorius 6. ff. de legat. 2. apud nos. 36. in princip. tit. 9. pari. 6. adeoque ut talis petatio locum habeat, ex plectandum sit an adiunctionem potesta corrut, & iterum ad aream redigatur. Neque hinc interpretationem refragatur Text. (cuius doctillimus ille vir non meminit) in l. quies 93. §. aream, ver. Non est his similis ff. de solus, vbi adiicio quo manente, aream quoad estimatio peti posse aperie cauteum est his verbis: Imm. & peti posset area, & estimatio eius solus debet. Nam esti virgere non parum videatur, co quod non magis in contractibus, immo multo minus licet est alterius peti petito, quam que in conventionem deducta est, ex regula l. quicquid adstringenda 99. ff. de verb. obligari, in quibus tamen pro area promissa peti estimatio potest, quare & in legis quando area, que sola relicta est, peti sola neque ob adiunctionem ei impostum, nullum videtur inconveniens, vt area estimatio petatur. Nihilominus ab huiusmodi obice facile est (ni fallor) intellectum hunc vindicare, cum in d. s. ar. 35, aliena fuerit area promissa, in qua promissione, vt & in legato, iuxta modicam, nihil aliud venire potuit, quam area estimatio, que proinde semper peti valuit, esti ei potesta a domino adiunctionem fuerit impostum. At in d. s. area legata, totum contrarium supponimus, nempe aream legatum, propriam testatoris fuisse, & id ei accessisse adiunctionem, velut legati argumentum, ex reg. d. l. si ex ioro 8. & d. l. quod in rerum 24. s. si quis post ff. de legat. 1. cum late adducit a D. Ioan. de Calisto, contrarios, cap. 6. 2. ex numero 23. quod proinde non potuit legatus repudiare, area tantum petita. Id quod non aque contingenter, si aliena area legata esset, quia tunc unquam ea, neque sola, neque adiicio inulta, domino inuito debetur, adeoque nec precise peti posset, sed eis dumtaxat estimatio, ex reg. Text. in §. non solam, ver. Ita ut heres, cum relatis a D. Ant. Pichard. num. 1. i. 10. in fin. infis. de legat. atque ita minime dilatet area aliena promissa, que quoad solam estimacionem debetur, vt tradidit est in d. l. qui res, & aream, quamquam eius, §. l. s. i. (vt obiter moneam) & que procederet in propriaria area promissa, eut adiunctionum a promissione impostum est, quoniam is ad aream tantum obligatus est, cuius estimatio liberatur; alterum tamen in legato, in quo accessio etiam legato rebeat, dum de contracta defunctione voluntate non

constat, iuxta ea, quæ diximus. Sed adhuc habet interpretatione, (que reuera fuit Bartholomei Socini numero 1. & 2. recepti à Francise Ripa numero 9. in d. l. si ex testo, adeoque immorti sibi attributur a D. Anton. Pichard. in d. s. i. inf. de iustiis, & & a D. Anton. Spinozis nec ipse meminit, d. gl. 8. num. 37. ver. Quod sit) vel ex eo non fatis tuta est, quod restringit nimis relata verba d. l. s. i. charis. & area, quamquam tunc peti non posset, ad solam aream ablique adiicio, cum tamen praecellentis mentio non tantum area legata, sed etiam medio tempore inadiecat, & idem cum verba illa flatim subsequuntur, ad utramque qualitatem referri debent, nec vila est ratio, que contrarium suadet, argumento Textus in l. 3. §. filii inter medios, illuc: Et eris a tuo gradu submorsus, ff. de liber. & postea, l. salis scriptura 30. s. fin. ff. de legat. 1. i. p. ff. de rebus 2. lib. 1. vers. Proinde, C. de liber. prater, c. secundò requisit 41. in fin. principijs, & cap. inquisitionis 7. 18. finde appellat, cum vbique notatis, & a Gregor. Lop. in l. 9. per cum quoque Textum glof. 4. verl. Nota quod clausula, tit. 7. p. 6. Philippo Portio, & Ant. Gab. conclus. & reg. in illo lib. 2. concil. 38. hoc vero lib. 6. tit. de clausula concil. 9. Ioan. Gratian. reg. 412. Mantica de conciliis. vlt. 20. l. lib. 3. tit. 1. 4. n. 8. & lib. 6. tit. 13. n. 6. Menochius de presumpt. lib. 4. presump. 1. 1. a. 2. Petret. de fidicommis. art. 16. ex num. 102. Vincent. Hondecoorn. 6. 4. n. 36. 7. lib. 2. Ludou. Calfanius corf. 47. n. 7. & n. 7. 4. & corf. 5. 3. a. num. 24. D. Joanne del Castillo quorid. contrariis. tom. 4. cap. 9. num. 40. & 1. 5. 0. a. num. 3. 6. maxime n. 5. 3. qui plures alios cumulant. Accedit his, quod contextus s. vlt. d. l. si charis, qui post d. s. area, immediate subsequitur, contrarium indicat, cum similiter loquatur de legato se mel extinxit, quod potest reuiriueire idem Celsus sit iuxta ea, que inferius sub n. 6. dicimus, & in terminis adiutoriis, hoc fols argumento eam interpretationem commincens D. Franc. Sarm. d. lib. 8. scilicet. ad. l. cum fundus, de legat. 2. n. 3.

Quapropter proculior fum, relata leges contrarias esse, ex diuersis Iurisconsultorum feuis sunt, & à Tribonianis ad id non resusciente in Pandectis relatias, qua duobus Inreconfutatis, carum scđarum Principibus, ortum habuere, nempe Atteo Capitone, & Antifiso Labeone, maxima authoritatis viris, quorum illi Consul fuit, hic Consulatum, qui ei ab Augusto offerebatur, vt studis magis vacare posset, recenterunt; ille in his, quæ ex tradita fuerunt, periecerabat, veterum opinione frequenter sectatus, hic ingenij eti, & fiducia doctrina, plurima innovante instituit. Quas dissensiones utriusque schola sectatores magnopere auxerunt. Capitone inter alios primi, ac postquam sequentur Massarius Sabinius, & Gaius Cassius Longinus, à quibus cius schola, & Sabiniani, & Calfani sunt appellati, Labeone vero Proculius, & Pegalus, à quibus qui eis successerunt Proculiani dicti sunt, & Pegalius quemadmodum hæc omnia constat ex l. 2. s. post hanc 47. seu fin. verl. Hic duo, & vti. Hic successus, etiam seqq. (vbi utriusque schola succellentes referuntur) ff. de origi iur. l. qualem, 19. §. unde videndum, verl. Et Sabinius, illuc: Cassius sententiam magistris sui bene excusat, ff. de recipi. arbitr. l. s. seruit 27. 5. si quis de manu 2. 1. verl. Sabinius existimat, iuncto Text. ibi. Quod & antiquis placuit, ff. ad l. Aquil. 1. perpetuo 6. ff. de condit. ob turp. cau. 1. 5. 1. vti. Sabinius, ff. de contrav. emp. 1. non amplius 26. §. cito bonorum, ff. de legat. 1. l. adeo 7. §. chm quis ex aliena, l. quicquid 27. 5. vlt. & l. s. sup. a 2. ff. de acquir. res. dom. l. 5. 5. Nerarius, in princip. iuncto verl. Quidam putant, & ex contraria, verl. Sabinius, & vti. Idem Tribonianus ff. de acquir. pos. l. 1. 5. 1. ff. pro derelicto, l. emm. quæ certiorum 1. 28.

in princ. illuc : *Sabinus ait, Proculus autem, & ceteri diversi schola Autiores, &c.* ff. de verb. oblig. l. si dñe 93. §. vlt. ff. de solut. l. quod dicuntur 18. in p. illuc : *Cassianus puerus, & I. falsus 43. & quod si dominus ff. de fuit. §. cias ex aliena materia, iñst. de rer. dñis. §. item premium, inf. de empt. & vend. §. qui excusat 8. verl. Sed diversi schola Autiores, inf. de mon. cum plerisque aliis, ex quibus id ita obliterant, & prosecutunt optime Hieron. Cagnol. post Guiliel. Budicum in d.l. ad ver. final. ex num. 56. ff. de orig. iur. Jacob. Renard. ad l. cum amplis 84. §. is quod si dominus debet. ff. de reg. iur. Agust. Concil. successus, l. et. lib. 1. cap. 12. Jacob. Cuic. lib. 9. obseruat. cap. 32. Francisc. Conan. comment. iur. cuius. lib. 1.c. 15. num. 4. ad fin. Barnabas Briffou. de verb. signif. lib. 7. verb. Gaius Cassius, post med. & lib. 1.4. verb. Proculus, & lib. 17. verb. Sabinianus, & verb. scol. diversi. D. Ant. Pichard. dispu. de mora. n. 170. 171. 172. & 173. & in d. §. cum ex aliena, n. 3. inf. de rer. dñis. & in d. §. item premium, ex n. 16. inf. de emp. & vendit. nouissime Edmundus Merilus obseruat. iur. lib. 1.c. 3. 4. & 5. & cap. 2. cum seqq. & lib. 5. cap. 44. Dixi ad id non respiciens, ut cauerem a viro aliquo doctissimo D. Anton. Pichard, in dispu. de mora. n. 169. 171. & 173. ad finem, qui minus recte patet, sedulò Tribonianum contraria quan- doque huiusmodi lecte Iurisconsultorum responfa in Pandectis reculisse, ut coram distinctionis aper- ta extarent vestigia, visque novarum constitutionum, que circa eas fedandas prodiuerunt, magis elucescerent, argumento l. 1. in princ. C. de Latina liber. tollen. & §. sed ut nihil, inf. de testam, nec tamen idem minus verum esse, nullam in iure antinomiam relatacum fuisse, ut Iustin. ipse profiteretur in l. 1. qib. in princ. C. de novo Cod. facienda. l. 1. §. cum si necessarium, verl. Tolensis, C. de Iustinianico. C. confirmat. 1.8. supradictis 3. C. de emend. Codicis. l. 1. §. subsumens 4. verl. Nulla, & §. nulla iusque 8. l. 2. §. omnia igitur. 1. verl. Quod eafe illuc : Nulla fedis nisi relata, & contraria 15. C. de veri iure encl. Nam qui fieri potest, ut nulla in iure corpore relata fit antinomia, (que nihil aliud est, quam legum inter se conflictatio & contrarietas, d.l. 1. §. nulla iusque, 8. & §. ne autem 15. C. de veter. iur. emul. tradit. Alciat. prætermis- tur. lib. 1. post princip. verbo antinomia, & Lexicogra- phi omnes sub codem verbo) si in iure adhuc reperitur nullam diversi Iurisconsultorum lecte contraria re- sponsa, ex quibus ea tantum Tribonianus in Digestorum compositione, iusta in iunctum sibi a Iustiniano manus, inserente debuisset, quorum sententia praeu- luit, vel rescriptis Principium, aut nonis eorum con- stitutionibus probata est, ut pluribus comprobatur Edmundus Meril. d. lib. 1. obseruat. c. 5. Humanus igitur memoria fragilitati tribendum est (ut alias cit- ea legum similitudinem Iustinianus considerat in d. l. 2. §. si quid autem 14. C. de vet. iur. emul.) quod Tribonianus eorum responsortum, que præueluerunt, & se in iure corpore inserta sunt, immemor, contra- ria alia non reperauerunt; que nec ad antiquitatem cognitionem necessaria fuerit, cum sufficeret in responsis illis magis probatis obiter contraria sententiam, eiique Autorem referre, vt in plerique ex illis legibus, quas retulimus, ac penè innumeris aliis fa- ctem est; quod & ipse Pichard, inferius referendis in aliorum legum proposito sibi parum confans agnoscit. Tametsi fatear non facilè credendum esse, Tribonianum, qui vir fuit & discretissimum, & diligenterius, in huiusmodi lapsum incidisse, ut alias monui *Dissertat.* 2. num. 16. & *dissertat.* 2. num. 42. sed modis omnibus forte curandum, ut leges qua con- trarievident, ciuiam diversitate illius Iurisconsultorum lecte Autores habeant (quoniam eos in pluri- bus conuenienter constat, l. si idem, 1. in princ. & §.*

sumus; atque ita tenendum est, quicquid Iuliani, & Vlpiani sententiam in d. §. fin. ablique difficultate de- fendar Donellus lib. 8. comment. c. 17. verl. *Aleu- tio, ad fin.* qui nec meminit contraria sententia Pauli in d. l. *seruus legatus*, §. 1. ff. de adim. legit. sed nec Olualdus ad eundem Donel. ibi, l. et. R. dumtaxat agens de conciliatio d. l. *seruus filii*, §. fin. ff. de le- gat. 1. cum 4. qui res 98. §. aream, ff. de solut. Rat- sis. & similem distinctionem videat licet inter Vlpianum in d. l. *seruus filii*, §. fin. qui lana legata, & vestimentum ex ea factum debet cum Iulianu probat, & Paulini, totum contrarium docentem in l. la- na 88. ff. de legat. 3. At illi contra instar legati vñstruções areæ, de quo post domum non venire putarunt, ut plane indicant relata verba d. l. si chorus, §. area, quamquam raro peri non poterat, que Tribonianus, si ad- vertisset, iuxta in iunctum sibi munus, datamque fa- cilitate expungere debuisset; nam eti illis expun- tis, adhuc idem sensu tacite colligi videretur, tamen tacitus hic sensus, velut absurdus, & aliarum legum dispositioni contraria, sumentis non erat, sed ille tantum, qui eis per omnia conueniret, ex reg. l. in am- bigua 19. & l. non est nonum 26. cum dubius seqg. ff. de legib. l. 2. & C. de condit. inscri. l. principius 32. §. vlt. C. de appellat. cum similibus & in terminis eam di- ferenti lectorum contrarietatem reditè sensit Raphael Cumanius, quoniam subdubius, in d. l. *seruus filii*, §. fin. 2. lectura ad fin. apertissimum, & constantius notavit. Iacobus Cuic. licet non per omnia sic expli- cit tract. 5. ad Aphricanum ad l. qui vñstruções 3. in princ. post med. ff. de usfruct. & ad l. 21. & 22. verl. Verius obstat. ff. de legat. 1. & ad l. si area 39. post prin- verl. Et vacinantes ff. de legat. 2. Nec id sane mi- rum, * nam (yt & ipse Cuic. subiungit) idem pla- nè accidit in simili specie, que proponit in d. l. si chorus, §. vlt. seru. nempe legati, & interim post fa- cium testamentum manumisisti, ac denique serui iterum effecti, in qua legatum, manumisitione amissum, posse convaleceret, ac peto posse, aptere Celsus ibi respondet; cuius contrarium non minus differte Paulus l. C. docuit in l. *seruus legatus* 27. §. 1. verl. Nam & si rursus, ff. de admend. leg. atque ita inter cum, & Celsum implicabilem in ea questione pugnam, ac distinctionem eis per quam evidens fit, yt & Paulus ipse non obscurè significat in l. quib. 98. §. aream, ff. de solut. ex quibus sic redit sensit Raphael Cumanius, ibi 2. post med. verl. Ego dico, & in d. l. *seruus filii*, §. fin. 2. l. in fin. & in l. *inter stipulationem* 8. §. sacram, n. 5. verl. Vnde ego ff. de verb. oblig. & eo non relate magis probant Cuic. ultra loco paulo ante ci- tata, in d. l. *inter stipulationem*, §. sacram, verl. Ad eo Paulus, & vlt. At quid si area, Lud. Carond. in noitis ad d. l. *chorus*, §. vlt. Guiliel. Forner. lib. 2. sa- leit. c. 16. Briffoulius lib. 2. de solut. tit. in exemptione a commercio, pag. 419. & folius Cumani memor D. Franciscus Sarri. select. interpretat. lib. 8. ad l. cum fundus, ff. de legat. 2. num. 4. verl. Ideo verius, latèque comprobatur Petr. August. Mola in empor. iur. d. tit. de legib. 19. 12. n. 2. 3. quem refert, sequitur post relatios, ac reiectos aliorum intellectus, Nicolaus Genoa de conciliatio, legum, ad relatas leges, pag. mihi 246. ex n. 15. fed & D. Anton. Pichardus postquam Docto- rum ad ea loca interpretationes retulit, & parum effi- caces esse videt, idem tandem agnoscit, Pauli senten- tiam verioret eis ex pluribus probans in d. §. inf. de usfruct. stipulat. ex num. 28. eadem illa ratione vñs in vers. neque miretur, qua nos contra ipsum superius vñ- sumus;

luntatis probatio à legatario exigatur ad hoc vt in specie mutata legatum confitatur, alias vero minime, plane repugnat regulari. Text. in d.l. *quisfum. s. illud.*, ff. de legat. 3. quan ipsi salutam, & inconsciam manere pro competo habent. Ex quibus manifesta deprehenditur illius interpretationis fallacia, vt & adverit *Ialon* in d.s. si *pocula*, num. 5. verl. *Ila solution*, & verl. *Præseria* (nihil tamen aliud respondens, sed necessarij transfundunt esse dicens cum distinctione d.l. *quisfum. s. illud*, iuncta d.l. *lana*, in princ. & in fin.) apertius tamen, & constantius ab ea interpretatione recedit, licet non ita explicet. Jacob. Menoch. de *præsumpt. lib. 4. præsumpt. 17. 1. n. 5. & 6.* Verius est itaque quod idem vir docilissimus subiungit (quoniamcum eum non esse audiendum nimis audacter allegerat Hiliger. ad Donel. d.lib. 8. cap. 17. l. *lit. H.*) Vlpianum, Iuliani sententiam secutum in d.s. si *pocula*, aperte diffensio a Julio Paulo, qui vellem a testatore ex lana legata consercam non deberi aduersus Iulianum magis probavit in dicta *lana*, vt vel indicat verbum *placeat*, quo virut, quod rem inter Iurisconfutos contoversam, quæque post multas vtrinque disputationes magis obtinuit, frequentius significata, plancandi verbo deducunt, ut colligunt ex l. 1. 9. & *est patro*, illic: *Si idem placitum, ff. de patro, & obseruat optimi Franci. Conan, commentar. iur. civil. libro 2. c. 1. num. 9. verl. Nam & placere, ab eoque mutatus Ioan. Caluinus in *lexico iur.* verbo *Placere Latinus*, & cum Donel. a se relato D. Anton. Pichard in *s. impossibilis* 13. num. 11. ad fin. inst. de haret. inst. Id quid in iure pauli obliterare licet, vt in d. 1. *Plautius 61. ff. de procurator. l. placet 25. ff. quibus modis ususfruct. amit. l. placit. 29. ff. de sifur. l. 3. in principio, verl. Exemplio, ff. de excus. i. alterius 4. ff. de rute, & rat. & distract. l. placet 4. ff. de iher. & pofta, in *substitutione* 31. in princip. verl. *Placit prudentibus, & l. si mater 33. 6. si filius, illic: Vi Gallo Aquilico placit, ff. de vulg. & pup. subf. l. ff. de condit. inst. l. placet 79. ff. de acquir. hered. l. 44. ff. de iure codicil. l. cum res 47. 9. sed si *Stichus*, verl. *Qua ratione placit. ff. de legat. 1. si l. 7. finit. 14. illic: Et placet, ut multis reiscriptis continetur. ff. de administ. sur. l. inter 2. 8. 1. l. jurisperitos 30. 6. 1. verl. *Placuit, l. Nesciisse 32. verl. Rètè ergo placuit, & locum ex oratione 44. 8. 1. verl. Exemplo, ff. de excus. i. alterius 4. ff. de rute, & rat. & distract. l. placet 4. ff. de iher. & pofta, in *substitutione* 31. in principio, verl. *Placit prudentibus, & l. si mater 33. 6. si filius, illic: Vi Gallo Aquilico placit, ff. de vulg. & pup. subf. l. ff. de condit. inst. l. placet 79. ff. de acquir. hered. l. 44. ff. de iure codicil. l. cum res 47. 9. sed si *Stichus*, verl. *Qua ratione placit. ff. de legat. 1. si l. 7. finit. 14. illic: Et placit, ut multis varietate placet, l. peto 69. 6. mater, verl. Hac denique ratione placuit, & l. cum filius 76. 8. hater meus, verl. *Placuit. ff. de legat. 2. l. Paula Calycinus 27. 8. 1. verl. Placuit, ff. de legat. 3. cum innumeris pene alii congregatis a Barnab. Brisson. de verb. signif. lib. 1. 4. verbo placet, cum nonnullis feag. Id igitur (vt ad tem redam) proculdubio euenit in questione illa vtrum ex mutatione rei mobilis legata in speciem aliam, voluntatem quoque mutata testator videatur, ne legatum debeat: in qua Iulianus ab Vlpiano receptus in d.s. si *pocula*, indistincte respondit, in dubio dum contrarium ex adiutorio non probetur, voluntatem mutatam non videri, atque ita legatum confitere. Cenferunt namque ambo sufficer ad voluntatis, & legati confirmationem, quod eadem superfit materia, in quamcunque speciem mutata; sive que ad priorem reduci possit, ut massa argenti ex poculis argenteis legatis, vel vice versa; & sive que non possit reduci, ut vestimentum ex lana legata consercatum. Contra vero Iulianus Paulus in d.l. *quisfum. 7. 8. illud fortasse, & in d.l. lana 88. sum sibi* §§. ff. de legat. 3. distinguunt inter ea, quæ ad priorem (speciem), vel materiali legatum reduci possunt, ut cyphos ex argento legitago, ant vera vice, & quæ reduci nequeunt, ut columbam ex marino legitago factam, vestimentum ex lana legata, naem, vel armarium ex materia legata puta tignis vel tabulis, vt illa ex praesumpta testatoris mente, ab ipso rei natura lumpa, in legato continetur, ex ratione que a Paulo subiectur in d.s. *illud*, verl. *Quippe ea*, haec non item, quam sententiam magis obtinuisse confitat ex l. *Seruins 57. ff. de legat. 3. 3. leg. si quando 29. ff. pediculis 32. 2. bigne in princip. ff. de auro, & argent. legal. l. adeo 7. 8. cum quis ex aliena, verl. Est tamen, ff. de acquir. rer. dom. & *sciam ex aliena, verl. Et posse multam, ins. de rer. dñis. quod (vt diximus) Bart. & ceteri communiter pro indebat habeant, & apud nos probatur in l. 42. in princip. iu. 9. parita 6. Nec rectè vulgo putatur, idem quod Paulus in d. l. *lana*, respondit Vlpianum in l. si cui lana 70. 8. sed nec ea lanaf. de legat. 3. Quia Paulus, & Vlpianus in his locis longe diuersa tractant, ille an lana legatum duxit, et illa postea a testatore in veltum conseruat: In qua questione negative responderet, quasi ex conjectura mutata voluntatis, et quod veltis postea facta, non possit ad priorem lana legata materiali reduci, iuxta regulam ab eodem Paulo propositam in d. l. *quisfum. 78. §. illud, ff. eod. s. ir.* & in eadem hypothesi ab eo distinxit Vlpianus in d.l. *si fernum filij. s. si pocula, ff. de legisit. 1.* vbi Iuliani sententiam magis probat, quod regulariter ex tali mutatione lana in veltum, testatoris voluntas mutata non videatur, dum id ab herede, eius intercessi, ostentum non fuerit. At idem Vlpianus in d.l. si cui, de eo tantum querit, quid scilicet continetur sub legato lana, ab eo testatore facto, qui diueritas lanae tunc temporis habebat, nempe tintas, & non tintas, factas, & infactas (quod Glos. ibi rectè interpretatur) & alias, quarum in tota ea l. species proponuntur. Inter quas in d.s. sed nec ea, proponitur species vestimenti, quod ex lana fuit testatoris fecerat, idque sub lana legato, ab eodem postea reliquo, non contineri docet; & nihilominus non absoluere de vestimento loquitur, sed de quadam quasi vestimento a testatore, valetudinis vel deliciarum gratia facto, ut confitat ex illis verbis: *Sed nec ea lana, ex qua quis quasi vestimentum fecerit, valetudinis vel deliciarum gratia, continetur*, atque ita aliud planè fentit Vlpianus si extra eas causas vestimentum a testatore factum esset, vel etiam postea fieret, cum in hac pretentim specie, eius sententia (ut diximus) cum Iuliano faciat, ut vestimentum ex lana legata factum debeat.**********

Dissert. XXXIII.

vet. *V ergo pñētē habet*, Bart. n. 3. & 4. Alberticus circa med. ver. Et distinguere, Salyc. numero 7. & Raphæl. Fulgo. num. 1. ver. Vñr. tamē, ac n. 21. in l. *conuenient* 18. §. si quis cauerit, ff. de pignor. actionem idem Bartol. in l. *domo* 21. ff. eod. rit. & in l. *inter ipsilantem* 8. 3. & *sacram*. n. 9. in fine, ff. de verb. oblig. & vbiq̄e ceteri Sribentes. Tiraq. de retratt. *confusio*, ad fin. rit. num. 7. 4. Cuiac. lib. 2. 3. obseruat. c. 2. 2. & tract. 5. ad *Aphricanum*, ad l. 36. verl. *Contra au-* tem, ff. de *vñfructu*. & in *posthumis* ad l. 2. 1. & 2. 2. verl. *Multior interest*, ff. delegat. 1. D. Anton. Pi- chard. in §. 1. numero 44. inf. de *inutibili*. *ipsilans*, D. Ioan. del Caſtillo, de *vñfructu*, capite 72. à num. 5. maxime numero 19. & seqq. ex quorū resolutione illa colligitur postulata differentia ratio inter proprieatem, actionem in ea, vel ad eam competente, & solum *vñfructuum*, quod illa non tantum constituit in specie obligata vel legata, quod externam eius faciem, seu figuram, aut in aliqua eius parte, sed etiam in parte aliquotius rei, qua specie, seu facie illa externa sublata, superest, putā area, ad quam dominus rediguit, aut vice versa domo, area legata, vel obligata imposita, quod per regula traditæ ratiæ ampliata ac limitat Albertus Brinus in tract. de *interis*, & *remptione*, concis. 6. à n. 2. 3. ad 48. in tract. *Dotor*. vol. mibi 17. Petri. Dueñ. reg. 376. at verò *vñfructus* dumtaxat constitut in specie illa, facie extera, super qua constitutus, qua omni- nō sublata, & in aliam conuerterea, necesse est vt illi cum proprietate consolidetur, sive ad proprietatis dominium redeat, vt plane futilianum significat in princip. *infis. de vñfructu*: illuc: *Est autem ius in corpore, quo sublato, & ipsis tolli necesse est, iuncto §. ultim. eiusd. rit.* Quare cum annus reditus, seu census, super species certa, pñta domo, vel area constitutus, vel eius fructibus seu prouentibus soluat, instat *vñfructus* obtineat, iuxta superioris tradita num. 36. idem in eo, quod in *vñfructu* dicendum est, vt in extraneo tantum corpore, in quo constitutus est, constat, adeoque quacunquæ rei mutationes in speciem allam, ipso iure finiatur.

Illiud obiter notandum est, non satis ab aliis hactenus explicatum, in eo legatum domus, etiam quod ad proprietatem, seu dominum eius, à pignore in ea constituto differe, quod esti vñtrumque in area, ad quam dominus redacta est, conseruat, vt ex iuribus in argumento, citatis conitat, ut illud amplius pignus habet, quod non minus conseruat in noua specie, vel domo, post primam dirutam, vel exultam, in area que manif facta, *si fundus* 16. §. *si res hypothecæ*, & l. *Paulus* 2. 9. §. *domus*, ff. de pignor. quatum etiam in argumento meminiunt; etiam contrarium videat est in legato domus, quod esti in area, ad quam dominus redacta est, conseruat (in quo à domus *vñfructu* differt, qui illa ad aream redacta extinguitur, vt probauimus (at noua domo facta, penitus cestat, & extinguitur, *si ita legatum* 65. §. *si domus*, verl. *At si domo*, ff. de legat. 1. cuius memini supra num. 4. In quo ultimo id legatum plane conuenit cum legato *vñfructus* domus, quod per nouam adifici impositionem in area, qua ex primo remanit, non consuleat, tamē vice versa *vñfructus* area, per adifici impositionem amissus, per interitum eius, & redactionem ad aream, demò vites accepit, *lege qui vñfructuum* 6. in princip. iuncto verl. *Contra au-* tem, ff. de *vñfr.* Quicquid Accurs. ibi verbo *jacta* fit, verl. *S. autem proprias*, non tantum in primo, sed etiam in secundo differe existimet legatum proprietatis a legato *vñfructus* domus, asserens hoc penitus extinguit, domo diruta, & ad aream redacta, nec comalecere, alia superimposta, per Text. ibi, qui hoc differte probat, illud vero nullo modo expirare,

49

sed indistincte debet, tam prima, quam secunda mutatione durante, per iura, qua area legata, dominum ei impositam debet probant, supra a nobis relata dict. numero 54. in fine, quasi idem sit dictum in legato domus, cum id in area conseruat. si gręge 22. in fine, ff. de legat. 1. adeoque si area legata domis ei imposita debetur, conseruat legata domo, redacta potè adareamus, qua denud adificare est, & area, & dominus denud imposita debebitur; quod & ipsius sensit Odoſedius in d. l. qui *vñfructuum*, ad fin. verl. in *legato proprietas*, Raphael Cumannus in d. l. *si ita legatum* 6. §. *si dominus*, in 1. lectura, verl. *Ad finem*, & in 2. lectura, num. 2. oppos. *ultim. verl. Tu d.* & vt venustim admittimus Cuiacius tract. 5. ad *Aphri-* canum, in dict. l. 36. ff. de *vñfructu*, ad verl. *contra autem*, in verl. *Alius quoque discordem*, Duatenus in dicta lege gręge, circa finem, verl. *Hic occurrit*, Atton. Fab. in *irrationali ad relatum*, l. qui *vñfructuum*, lit. B, verl. *Recte autem Accursius*. Qui Textum in d. l. *si ita legatum*, §. *si dominus*, verl. *At si ea domo*, quæ contrarium docet, intelligent in domo non fortitudi collapsa, sed ab ipso testatore deſtructa, quasi specialis fit in ito casu, ob præſumptionem mutata voluntatis, vt & idem Cuiacius docuit in *posthumis*, ad l. 2. 1. & 2. 2. post princip. verl. *Si testator*, ff. de legat. 1. & probare videntur Menochius de *præſumptionib*, lib. 4. *præſumpt.* 171. numero 1. Donellus lib. 8. *com-* mentar. cap. 17. verl. *Maratio*, paulo post princip. dum in domo a testatore deſtructa, & alia eins loco edificata nominatio loquitur. Nam contrarium nō impone fortitudine, sine testatoris factu domus legata corruerit, si tamen postea ab eo adificata sit, legatum exprimate, longè verius sensit idem Accursius, sibi contrarium tam in l. *feruum filij* 44. §. *Si area, verbo legatio*, verl. *Sensit contra*, ff. de legat. 1. (propt. cam recte iuxta leges, quas allegat, intelligent Cumannus ibi post princip. verl. *Sed Glosa*, & Iacob sub §. *si possecula*, numero 6. malequæ Alexander, & Aret. in princip. & ceteri communiter alter iuxta corticem littera accipiunt, adeoque reprehendunt) quam in d. l. *si ita legatum*, §. *si dominus*, verbo *intervire*, verl. *Sed argum. contra*, & verl. *Item argumentor*, ff. eod. rit. ac denique in l. *taberna* 7. verbo non debet, per ilum quoque Textum ff. de *infructu* fundo, vel instrumen- to legato, magisque probant Bartol. in vlt. opposit. verl. *Dices tu*, Albert. in fin. Paul. Caſt. corum immemor numero 3. verl. *Sed dict aliud*, & Iason numero 3. & latius à num. 7. in d. §. *si dominus*, idem Alberticus num. 1. verl. *Et caue tibi*, & Fulgo. ante num. 1. verl. *Non tamen mibi*, in d. l. qui *vñfructuum*. Alexand. & Arctinus in princip. in d. §. *si area*, Ioan. Garſias de *expensis*, cap. 2. 2. num. 34. circa fin. verl. *Rurum Caius*, in d. §. *si dominus* & verl. *Negue in his pugnat*, illam rationem commendantes, perperam neglectam à Cumano in d. §. *si dominus*, in l. 2. 2. lectur. quod domo legata deſtructa, area qua remanet, pars eius est, & ideo interim legato cedit, at noua postea adificata domo, iam area incipit esse pars huius noua domus, que legata non fuit, cui foli, cūque domino nempe testatori, non autem legatario prima domus cedere intelligitur, dum contraria testatoris mens per legatum non probatur; id quod non æque vice versa contingit in area legata, cui superficies siue domus imposita cedit, velut eius augmentum, & accessio, quia domo dirita, nihilominus eadem area legata manet, ac proinde tempore debetur. Quia lato rate æquæ militat in domo legata fortitudi dilata, ac in ea, qua hominis facta diruta est; æquæ item in domo a quolibet alio, quam testatore ipso denud adificata deſtructa, non proinde aliud sensiti videri debent Menoch. & Donel. *sugr* fed exemplificatione tantum locuti, quia & ipsi prefata vñfructu

ratione, quod dominus redificata, non sit dominus, non illa que legata fit, quam etiam adfert eodem modo locutus *Ægidius Hortenfius* ad l. s. fundus 16. q. si res hypothese, ff. de pignor. pag. misbi 3. vel. *Necque his obstat, in iudicis pag. 5. ad fin. verit.* Sed quo casu, cum princip. sequentis, qua ratio (vt diximus) vitrumque calum comprehendit. Sed & eadem viget ratio (adeoque & iuris dispositio eadem erit, iuxta vulgaria iura) in noua domo ab alio quam testatore ipso fe. vino redificata. Nec dicatur verbis illis: d. q. si domus, at si ea domo destruta, aliam eadem loco restator adificauerit, aperte illam rationem esse, quam Raph. Cuman. illi Cuiac. & Dnaren. supra considerant, quod nimurum cum dominus legata ab ipso testatore destruta fuerit, & alia eius loco adificata, eo animo id fecisse videtur, vt effet noua domus, in praecedenti legato non comprehensa, dum contraria testatoris mens probata non fuerit; aliter atque si fortuito collapsa fuisset, quia eadem domus intelligeretur. Tum quia verbum *destruta*, quo Text. ille vitetur, imperonaliter adiectum est, nulla eius sed tantum verbis *adificauerit*, ad testatorum relatione facta, & vi sua generale est ad destructionem quocumque modo etiam fortuitae contingente, puta: vi hostrum, fluminis, vel fulminis, etc. referri plenarie soleat ad hominis factum, *lege Prator* 20. §. 1. in fine, illic: *Destruere cogitur, lege stipulatio 21. §. 1. similiter in fine, illic: Destruere compellitur, & 1. eni opus 22. illic: Patiensiam destruendi operis, ff. de noni operi nunciat. Cetero liter 7. C. de pignorat. ac *Item contra dictorem* 29. C. de locato, & apud Cic. in *Catoe maiore* sine de senectute, num. 7.2. illic: *Vt naem, ut adiuvium idem destruit faciliter, qui confringit.* Tum etiam quia in simili specie legata taberna, sive infusa, vel dominus, cum cenaculo, & mercibus ibi existentes, & horreae vinariae cum vino, & vals, infusa in domo, ip. quia cenaculum erat, vino testatore exulta, adeoque fortuito casu perempta, & noua postea eodem loco constituta, horreaque à testatore vendito, vini autem venditione dilata, vt ex eo comoda venirent, de valore vniuersorum legatorum *Scaula* interrogatus, ea in quibus voluntas mutata esset, non deberi respondit in *ad. tabernam 7. ff. de instruto, vel instrum. legato*, planè de noua domo, & horrea vendito sentiens, & solam in vino, cuius venditio dilata est, contarium innuens, vt recte Accurs. ibi interpretatur, cui ceteri communiter contentiant; id quod maximè conueniens est. *Vt statu Scaula in respondendo mori, quem ad plurimum eius responsum intellectum referunt. Dur. in libello, qui inscribitur *Scaula*, ad l. qui Roma 122.8. Agerius, ff. de verbor. obligat. num. 10. & 11. & in commentario illos tit. ad eundem s. ybi & nota Hubertus Giphan. num. 38. D. Conar. in *præt. quæst. cap. 39. num. 5. verit.* Demini ipse, Guido Pancirolius in *thesaur. war. test. lib. 2. cap. 103. Donel. lib. 8. comment. cap. 31. verit.* *Quod cum constet, & ad eum Hilliger. lit. D. Petr. Barbola in rubr. foli. matr. 1.p. num. 30. verit.* *Negque obstat.* Cur autem in pignore, in domo constituto, contrarium responsum fit in *ad. Paulus, 9. dominus, ff. de pignor.* ut sub eo veniat etiam noua domus, post primam extingtam facta, ratio in obscuro non est; ex domus enim pignore, in reque eins teali, quod creditori iam acquitatum, atque adeo fuisse fuit, pignora area, quia illa sublata superest, adhuc reliquum est, quod & adiuvij deluperi impositi pignora secum trahit, argum. Text. in l. adod 7. §. ex diverso, & l. si *supratnum 2.8. in fin. ff. de acquir. rer. dom. cum simili* at legatum ad legatarij ius, ac dominum non nisi a morte testatoris pertinet, interim verò totum adhuc in voluntate, & potestate testatoris est, idcirco nihil legatarij patere potest; quia omnino facta questione**

, et , an sublato nomine rei legatae, adhuc testator legatum manere voluerit & in dubio id voluntate, cum vel rei legatae accessione, vel pars aliqua superest, putata arca legata, & poterat domo facta, vel contra legata domo, potestaque ad arcam redacta, non obscurum lirurifontem responderunt, ut superioris vidimus: certius hoc posteriore casu nova postea domo adificata, aliud iuris esse constitutum, quia est domus cedat arte principaliter reliqua iure accessionis, & augmenti, ex regula l.i.s. ex 1010. 8. in fin. principy, & l. quod in rerum 24. §. si quis posse, ff. de legat. 1. cum similibus, non tamen cedit area, qua venit in consequentiam domus legatae, ne detinatur accessionis, argumento Text. in l. cum essent 33. §. 1. in fin. ff. de fernst. rust. prad. & l. 1. ff. de usu, & usfruct. legato, cum traditis a Gotofred. vivique qui bene explicat; quam differentiam rationem inter pignus, & legatum docuit in effectu, licet non per omnia sic explicet Aegidius Hortensis in d. §. si res hypotheca, pag. 4. & 5. Qui & ipse a pag. 7. vers. Nunc videndum, rectissime interpretatur Textum difficultem, qui his, que circa pignus tradidimus, non parum refagari videtur, in d. l.s. consenserit 18. §. si quis cauerit, ff. de pignaris, actione ultra Glof. & Doctores ibi, Negulan. de pignor. 2. membr. 2. parti, num. 2. 6. & Cuiac. lib. 2. 3. obseruat. c. 22.

Superefactum iam, ut argumenti confirmationem dilatus, sumptum ex doctrina Angelli, & sequacium, quibus accedit etiam Joseph. Ludou. inter communis opiniones, tom. 3. titulo de iure emphyteutico, conclusio unica, post princip. vers. Similiter non excusat, Iohannes Franciscus Bellacomba tom. 1. titulo 4. de iure emphyteutico, numero 24. Surdus cons. 197. numero 12. & 13. libro 2. & decisi. 198. à nam. 8. maxime nam. 11. ¶ 12. (vbi alios congerit) Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 1. capite 195. num. 18. qui argumentum sumpto ex pignore, & legato domus, quae in area, ad quam illa redacta est, consernatur, ex late hæcens dictis, idem in canone, seu censu emphyteutico constitutum, vt ille adhuc duret, sine ab obligatione solvendi eum emphyteuta non liberetur, etiam penitus defracta, vel combusta domo, in emphyteum concepta, propter aream, quae remanet. Quia traditum illa procul dubio fallax est, aperteque comincitur ex l. 1. illuc: *Siquidem tanta emerse clades, que prorsus etiam ipsius rei, que per emphyteum data est, facias interitum, hoc non emphyteutario, cui nihil religimus permanesse, sed rei domino, qui quod fatalitate ingrebat, etiam nullo intercedente contractu habiturus fuerat, impetratur, Codice de iure emphyteutico, §. adeo autem, vers. Sin autem nihil, illic: Sequidem rotius rei interitus accesserit, ad dominum super hoc redundare periculum, inst. de locar. & conduct. quibus apud nos conuenit lex 28. vers. E porque este pleyo, illuc: E dezimos, que si la cofia, que assi es dada a censo, se pide rada por coacion, assi como por fuego, o por terremoto, o por aguadachos, o por otra razan semejante, tal dano como este pertenezce al señor deles, e non al otro, que la onteje assi recibida, e de aquell dia adelante non seria tenido de darle censo ninguno, sit. 8. parti. 5. quibus in locis per omnimum rei interitus non potest intelligi etiam area, quae regulariter semper remanet, ut in usu traditum est in l. repesi 5. §. rei mutatione, ff. quib. mod. usfruct. amitt. cum similib. supradictis. Idque merito, nam emphyteusis propter vtile tantum fructuum dominium, quod ad emphyteutam transit, directo, quod rei proprietatem concernit, penes concedentem remanente, iuxta ea, que late diximus, ac probavimus dissertation. 13. numero 16. & dissertatione 19. nam. 40. usfructu magis similis est, iuxta tradita a Glof. verbo meliori, in cap. vnic. §. è contrario, de inuestigatio-*

re aliena facta, in usib. feud. Speculat. lib. 4. tit. de
mphyteus, quæst. 10 sub n. 16. in fin. Baldi in Cronic.
in primo, num. 12. in fin. C. de cad. tollend. Alberic.
in usfr. leg. Iaf. in l. 2.m. 18. C. de iure emphyt. Mate.
Anton. Natta conf. 149.n. 24. tom. 1. & DD. communi-
niter in l. diuisor. 8. i. si fundam. lecundum relatos à
Petr. Bartob. ibi. n. 15. f. soluto mar. adeoque secun-
dum eius regulas, illi quoque legibus subnotis, non
autem pignoris vel legati indicari debet, ex regula
Text. in l. non posse 12. illuc: *Alii familia procedere,*
cum lege sequenti: ff. de legibus, & quæ non suffit mul-
tum à imperio condicunt, in qua idem docuit Bart.
in l. 2. num. 1. verl. Sed quando conduxisset, ff. de u-
perficiebus, receptus ab Angelo ibi, & Paulo Cafr.
in l. 2. in notab. ff. de seruari. Phillip. Corn. apud Socin.
senior conf. 138. num. 3. vol. 1. quicquid similitudinem
istam negat Valaf. de iur. emphyt. q. 3. num. 2.
Quapropter illi est, si pro parte tantum res emphy-
teuta, patet superficies domus perire, quia in par-
cus, que remanet, emphyteus conservatur, nec
proinde liberabitur emphyteuta ab obligatione fol-
liani canonem, quia nec viuisfructus finitur, com-
petit, in qua constitutus est, forma non omnino
mutata est, lege si cui insula quinquagesima terria,
alis 60. illuc: Si cui insula usfructus, legato est,
quandiu qualibet portio eius insula remaneat, iuris soli
usfructus non retinetur, ff. de usfruct. l. fundi. 8. sed
eo 9. quid tamen 10. s. 1. verl. Planè si per partes,
& vlt. verl. Ego puto, illuc: Supererit in residuis,
quibus modis usfructus. amisi, quod & apud nos
per argumentum, a contrario latius indicat. 2. illuc: Que-
nando rola la cosa, o el edificio, en que fuese otorgado
algun horne el usfructo, o el oyo ran solamente, o deri-
bandido todo por terrorero de razy, o de era grifa,
perdeje porende el usfructo, que aniaen ella, tit. 3. 1.
parti. 5. quasi fecis sit si pro parte tantum rei forma
sublata sit; prosequitur, & explicat optimè ultra
ordinarios ubique, plurisque alios à se relativos D. Ioan.
del Castillo de usfr. cap. 72. num. 1. 2. 3. & 4. ac
14. Ergo nec emphyteus finitur, si pars aliqua
integralis rei emphyteutica remaneat, quod eti per
argumentum, à contrario similiter indicauerunt Text. in
l. 4. leg. 1. Codice de iure emphyt. in dñ. 8. ad eum autem,
de loca, & conduct. in d.l. 2.8. tit. 8. parit. 5. in
verbis suprius relatis, adhuc distincte, & specificè
ad explicantur in sequentibus verbis, nempe d. 1. 1.
ibi: Si vero particularē, vel altud. leue contingit
dannum, ex quo non ipsa rei penitus ledatur substantia,
hoc emphyteuticus suis partibus non dubitet
adscribendum, dicto s. adeo, illuc: Si autem par-
icularis, ad emphyteuticos hic usmodi dannum ve-
nire, unde venticuli illi prolixi sunt.
Si res perit tota, liberabitur emphyteuta,
Sed si pro parte, nulla liberabitur arte.

Ali dicunt , Cardinalis numero trigesimo primo , in principio , (apud quem corrupte scriptum est , si ex vero perire , pro verbo : Si ex toto non perire) Joannes de Anania sub eodem numero Abb. Panormitan. communiorum hanc sententiam dicens , n. 16. & Beroi. num. 177. in cap. porut. 4. ext. de locatis , Alex. conf. 1. 12. n. 1. & n. 3. verl. Ad allegata. vol. 1. Franciscus Marcus decis. 325. num. 1. volum. 1. Catec. Cott. in memorabilibus , verbo emphyteus regulariter . Match. Affilius (Angelum intelligens ; quando in emphyteum fuit etiam concession solium , ubi erat domus) decis. 3. 3. num. 12. & ad eum Casia Vifilus num. 8. idem Vifilius ad eundem Affili. decis. 2. 58. numero 10. & 1. Iul. Clar. lib. 4. sentent. §. emphyteus , quæst. 8. num. 8. Andre. Galilium prædict. obser. lib. 2. cap. 2. 3. n. 3. & 2. 4. Antoninus Thelaure. decis. Pekem. 20. n. 4. Valafe. de iure emp. gr. cap. 27. 2. 1. in fin. cum 2. seqq. (qui fibi plane contradicunt 2. 4. 2. n. 2.) Pater Azor. inf. moral. lib. 1. cap. 19. trahit de emphyteus , cap. 6. q. 1. Pater Rebelloz de obigat. iust. 2. p. lib. 13. q. 9. n. 3. Ludou. Auendās. & Ludou. Cenensis in tract. de censib. illa cap. 61. num. 6. hic verò 3. p. cap. 1. art. 1. n. 5. & 6. Camillus Borrellius in summa dec. tom. 1. tit. 3. de emphyteus. n. 229. & 230.

Dixi iure communii inspecto , ut exciperem ius nostrum Regium , quo (ut diximus) octava pars definita est , que emphyteuta remaneat debet , ut ad canonicis præstatimem adstrictus maneat , ut obseruat Greg. Lop. in d. l. 2. 8. parit. gl. 1. 2. verl. Ista tamen lex Ioan. Bart. Villalob. in antinomis iuriis communis , & Regy. lib. E. n. 7. & in arario communium. lit. E. n. 1. 19. Valaf. d.c. 2. 7. n. 4. in fin. & n. 1. circa fin. verl. In Regno autem Castella , atque ita illa lib. inspecta , indubitateum est , emphyteum in sola area , ad quam dominus emphyteutica redacta est , minime conferari , eti id sit iure communi controvèrsiam , ut recensim aduteri Villalob. in antinomis , d.lit. E. n. 6. quicquid relinquetur Olantis sub eadem littera , numero 11. & 12.

Rursus addidire regulariter , ut indicarem , non esse indistinctè verum , ob patrem , quæ ex re emphyteutica remaneat , teneri emphyteutam integrum pensionem solutore , quia id ita demùs Bartol. admittit in dñi. l. prima , numero 4. & 9. C. de iure emphyt. si pars quæ superest ex te emphyteutica , sufficiat ad solutionem pensionis ; quæ sententia , eti simpliciter accepta vera non sit , ut adhucunt Abb. Panorm. in d.c. potuit de locato , num. 16. verl. Sed hoc dictum Salyc. num. 7. verl. Bart. vero , inquit num. 10. & 11. & Iul. n. 19. & 20. in d. l. 1. Pater Azoriz dicit. de emphyteusi. c. 6. quæst. 2. at saltem eo cafo frequenter recipitur , quo semper emphyteutica tanta est , ut fructibus ex re emphyteutica percipi solitis correspondat ; nam ubi ob particolare damnum in ea re contingens talis penitus reliqui nequeat , eins fieri remissio ad ratam damni , instar vera locationis , in qua id ita traditum est in legge ex conduto 15. 8. Papinianus (alias leg. sive fin. 17.) & lege smerces 2. 5. alias 2. 8. & vis maior , fil. locari. l. licet 8. C. cod. iii. c. proper fieriliatem 3. ext. eod. tit. legge 2. 2. tit. 8. part. 5. Nam cum ratio , ob quam in emphyteute huiusmodi reguliter regulariter non sit , illa sit potissima , quod (quia ad meliorandum in inspecta eius origine concedunt , iuxta ea , que diximus dissertatione 16. numero 7. 9. & 8.) pro modica pensione plerunque datur in recognitionem dominij) direcci , ut satis constat ex Autent. non alienavatis , g. lex itaque , verl. Dudson. illuc : Et immo numerat plurimam quantitatē r. redditus illis , qui emphyteusim accipiunt , iuncto Text. ibi , non autem ultra sectant partem relevare emphyteutis perceptibiles , propter fortassis casus , cap. 3. s. quia vero Leonis. collat. 2. & Anth. perpetua (quia inde sumpta est) C. de sacra Ecclesi. N. n. emphyteusim

cam vbiq[ue] notatis à Gotofredo, qui benè explicat; ea autem ratio cestet vbi pensio, fructibus vel redditibus rei emphyteutica correspondens, prefatur, quia tunc magis locationis, & conductionis vicem obtinet, vt colligitur ea dicto q[ui]a verò Leonis, illie: cum liceat conducere potius, quam tales diminutiones in emphyteufum celebrare, conseq[ue]ntes est vt & ius regulariter in emphytenui constitutum cestet, ex regula Iudiciorum 6. q[ui]amvis, ff. de iure parvorum, cum relatis à Tiraq[ue] tractante causa, 1. p. n. 130. Eucard. in locis legalibus, loco 80. a cessatione rationis, s. 1. & 2. & videtur proprie[ta]s ius in huiusmodi emphyteusi, in vera locatione statuendum sit, ex regula lib. illud 32. vers. Sed magis, ff. ad 1. Aquil. cum similius a merelatis dissertatione 7. numero 19. confert & Text. in 1. queritur 10. ff. de statu hominis & in l. legatis 65. q[ui] si unus seruus, ff. de legat. 3. quare minimè ad rem pertinet nonnullorum obiectio, quod emphyteusis, pro magna etiam pensione, fructibusque correspondenti constituta, in recognitionem dominij directi nihilominus praefatur, veraque ac proprie[ta]s emphyteusis nomen, & substantiam retineat, ita ea, que cum pluribus resolut Valacus de iure emphyt. q. 1. numero 8. adquæ se secundum eius regulas, non autem simplici locationis videatur indicanda. Quia huiusmodi consecutio ex nuper traditis falsa esse conuincit, nec enim secundum locationis regulas, quod pensionis remissionem faciendam, ex eo huiusmodi emphyteusis indicatur, quod non sit vera, & propria emphyteusis, ad quod sufficit, vtile per eam dominium in perpetuum, vel longum, aut longissimum tempus in accipientem transferri pro canone, vel pensione, quæcumque sit, interim per eum soluenda in recognitionem dominij directi, in quo planè a simplici locatione differt, iuxta latè tradita à Valaco d. questione 1. ex num. 2. & 9. 17. num. 6. Auendanus de censib. cap. 1. n. 10. fed ex eo potius, quod cum pro magna pensione, & fructus vel prouentus, ex re emphyteutica percipi solitos, sumptibus ac laboribus deductis, penè aquantur conceditur, in eo quidem a regalari, & ordinaria emphyteusi discrepat, vt in simili deducitur in lege Lucia 24. ff. depositi, & simplici locationi similis est, adeoque ratio postulat, vt secundum eius regulas quod pensionis remissionem iteratur causa faciendam potius iudicetur, vt & sit in locatione fundi vegetalis in d. Papinianu, al. si uno, vers. Hoc idem, ff. locati, licet per eam utile in conductem dominum transferatur, vt late probani, & exornari dissertatione 13. à numero 43. Ex quibus, tametsi non sic per omnia comprobatis, sic verissime cum communis resolutum Anania, Beronius, Alexander, Catearius Cotta, & ferè omnes alii superius relati, maximè Gailius d. obseruat. 3. à numero 24. vers. 9. limitatur, Gregor. Lop. in d. 1. 28. partite gl. 1. 28. vers. Et limita, Alnatus Valacus dicta questione 27. num. 4. vers. Ceterum, & numero 6. 11. & 12. Antoninus Thefaurus decis. 20. à num. 5. & ad eum Gaspar Anton. Thefaurus lib. C, vers. vlt. Ludou. Auendanus. d. 60. num. 6. ad fin. vers. Hec tamen sententia, & ultra eos & alios Rolandus à Valle cons. 99. num. 26. vol. 1. Hippolit. Riminald. cons. 40. n. 5. vers. Ita pariter cum 3. seqq. & cons. 49. à num. 14. tom. 1. Aloysius de Leo in d. l. 1. C. de iure emphyt. n. 19. vers. Sed pro concordia, Petr. Barbola in l. dinotio 8. 6. fin. 1. p. n. 70. ff. sol. mar. Cald. Pereyra de extinc. emphyt. cap. 2. num. 8. Pater Rebellus de oblig. ins. 2. part. lib. 1. 4. quæst. 8. à num. 6. vers. Quaresbie, Card. Tuschi. pract. concil. rom. 3. lit. E. concil. 204. num. 13. Blaf. Flores optimè declarans, in addit. ad Gammar, decis. 150. vers. Communiter concludatur, Emmanuel Barbola ad ordinat. Luisiana, lib. 24. titu. lo 27. ad princip. ordinat. num. 3. post med. August.

ff. de in rem verso, 1. qui res 98. s. aream, vers. Nec admisum, ff. de solut. cum adductis à Barbola in locis communi, ax. 9. n. 1. Gabr. Aluar. lit. A. num. 66. id quod infra magis comprobabimus.

68 Nec obstat prior argumenti confirmatio, sumpta ex reg. Text. in l. questione 7. 8. s. illud, vers. Quippæ ea, ff. de legat. 3. Quia illa locum tantum habet cum agitur de iure, ad rem aliquam competente respectu proprietas ipsius rei, p[ro]pterea ex legato, vel pignore, quod quidem ius tempor manet, dum manet materia, que ad suum initium reduci possit; propriètate p[ro]cedit in rebus mobilibus, in quibus loquitur, iuxta ea, quæ superius tradidimus n. 6. 2. & 6. 3. scilicet ultra DD. ibi relat. ac Bart. Alex. & alios in d. s. illud, tradunt, & explicit optimè D. Praes. Couarr. variar. refol. lib. 1. cap. 13. num. 9. vers. Decimo ab eodem fonte, Donel. lib. 4. comment. cap. 12. vers. Et ej[us] quidem, & lib. 8. cap. 17. vers. Sed & in rebus, quanquam & in immobilibus ex rationis identitate non minus locum habeat, iuxta ea que resoluunt Bald. in l. 1. in lectura, num. mibi 29. in fin. vers. Et in exemplo sylue, & ibi Ias. num. 99. vers. Tandem, Codice de iure emphyt. Bartholom. Cepola de servis, rust. pred. c. mibi 104. (alias 22.) de montibus, num. 12. vers. Tamen Baldus, Pinel. in l. 1. 2. p. n. 5. in fine. Cod. de bon. mar. D. Ludou. Molin. de Hispan. primog. libro 1. cap. 22. num. 7. vers. Aut loquimur in silva, Petr. Barbola in l. d[icit]orio 8. si vir. num. 32. vers. Neque Baldus, & num. 35. ff. solus mar. Non verò regula illa locum habet respectu viisfructus, cuius initia census obtinet, his enim indistincte rei mutatione in alias formam, finit, vt sepe diximus.

69 Sed & quod in censu configinatio redimibili diximus, vt extinctione rei censit cestet, & extinguatur iuxta superiori declarationem, in configuratione perpetuo eodem modo procedit, cum eadem in modo major in eo ratio vigeat, vt ex eadem causa cestere debat, eadem enim petit conditions, quam redimibili, præter hoc vnum, quod redimi inquit potest, in quo ab eo differt, minore preio contentus, iuxta latè tradita ab Auendanus de censibus, capite 31. & 32. ceterum ab hoc ipsum illo iustior est, cum ex defectu talis facultatis, nulla in eo lucri certudo respectu emptoris dari possit, qua ratione huiusmodi censum perpetuum redimibili iniuste esse pro constanti inponunt Innocentius in o. in ciuitate, n. 2. vers. Quidam tamen, ex ir. de ius. Nauar. ad 2. si fenerauerit, 14. quæst. 3. num. 69. vers. Secundum quod antiqui, & num. 98. gl. 18. & in manuali, c. 17. num. 234. Pater Dominicus Soto de iure & iure, lib. 6. quæst. 5. art. 2. concil. 1. Felician. de censibus, lib. 1. cap. 7. num. 4. quicquid contrarium noue contendat, Auend. devers. c. 1. 8. 12. nimis fallacibus rationibus nixus, que eod[em] praetertim tendunt, quod cum censu configinatio perpetua, eadem de eius iustificationem conditions petat, ac redimibili (vt diximus) hic autem illam amplius exigat, quod ad libitum debitoris redimi valeat, & ab eo ea minime sustineatur, ob eandem conditionem iustior erit configinatio perpetua, qui redimi inquit potest. Nec enim animaduerit, in censu redimibili idcirco praetam conditionem desiderari, quia per eam quadammodo fit perpetua, cum possit debitor, cui soli redimendi facultas darur, eum nonquam redimere, iuxta ea, que cum multis probamus dissertatione 29. num. 13. Quidam tantum hic causis, qui verè perpetuus non est, iustificatur, nam alia si & creditor cum vellet, eum posset redimere, eftet de lucro ultra force certus, quod huiusmodi censurari contractus substantia & iustitia omnino repugnat, iuxta iuste- tias tradita. Dissert. 27. num. 10. 11. & 12. Ergo cum censu configinatio redimibilis, vt configina-

D. D. Ios. Vela Dissertat. Iuris Tom. I.

N n 2 minus

minas præsumi debet census impositus: titulus donationis, vel legati, antex familiis causis, quas referunt Menoch. de presump. lib. 3. presump. 107. a numero 7. ad 12. Rodriguez de redit. lib. 1. questione 1. num. 1. & questione 15. num. 42. & lib. 30. tota questione 6. Auendan. de censibus, cap. 10. 2. 3. 4. & 9. per tota, quia hi census rarissimi sunt, nec proinde in confederatione habendi, argumento l. 3. cum 3. seqq. ff. de legibus, cum dubiae hominum conventiones, & aliae quacumque dispositiones iuxta eorum vel regionis consuetudinem accipiende sint, l. certi condicione 9. si numeros, ver. Cum quotidie, ff. de rebus credit. l. quod si nolit 31. s. quia assida, ff. de edit. editi 1. si fundus 6. ff. cu. et. al. semper in stipulatio-ribus, ver. Aut si non apparet, ff. de reg. iur. l. licet 8. C. de locato, cum aliis adductis a D. Conar. variar. refutare. lib. 1. cap. 15. num. 9. ver. Deinde ambigua, & lib. 3. cap. 10. numero 4. Mieras de maioras, 1. part. quæst. 3. ex numero 49. & a nobis latè differt. 20. ex num. 27. & differt. 30. num. 6. Cum itaque census configurationis vbiq' gentium valde receperus, & visitatis sit post extraag. 1. & 2. de empor. & vendit. inter communis, ab utriusque illa præsumptione nuper commemorata recedent, vt hinc magis præsumatur, ex reg. Text. in l. *Dinus* 7. ff. de in-integer. refut. & similium, quam exornavi pluribus dif-ferent. 2. 1. numero 73. ad finem, & in proposito præsumptionis hoc in casu elicere expediret etiam *Vas-*lascens d. q. 32. numero 35. paulo post princip. sed in terminis ex ea frequentius vobis ratione censum præsumi potius pecunia, quam alterius constitutum, factem vbi id alii probacionibus adiuvantur, docuit Galp. Rode-ric. d. lib. 1. de annis reditib. quæst. 15. num. 41. & 42. In eo igitur quæstio nostra verbiatur an huius modi census emptius, seu configurationis, qualiter regulariter, ob afflictum eius vobis, præsumendum potius esse concludimus, redimibilis an vero perpetuum in dubio indicandum sit, censu de eius constitutione ex scriptura non constat, quia vel amissa sit, vel confecta non fuerit, propterea illam non esse necessariam, falso seculo motu proprie Pij V. resoluunt Felician. tomo 1. de censibus, libro 1. c. 9. num. 9. & tom. 2. lib. 3. c. vlt. num. 5. ver. Sed cum veritas Rodriguez d. q. 15. numero 1. late Auendan. de censib. c. 84. ex num. 5. & post alios Ludovicus Cencius cod. tra. p. 1. c. 4. numero 4. & 15. & cum qui minus grauit, & frequenter sit, prefamini potius debeat, vt superius probauimus, & redimibilis tum frequenter sit, tum etiam longe minima deferat gravamen, vt precep. nam. refolumus, consequens est, vt si annua præstatio ex causa census, super te posse constituiri, maxime post exprimationem eius recognitionem (qua per se sufficit, argumento Text. in l. censualis 7. C. de donat. invenit que ultra Bart. & alios ibi, resoluunt Guidon. Papa quæst. seu decisi. 42. num. 1. ver. Quæ curia, & decisi. 272. num. 3. ver. Sed præmissi, Guiliel. Bened. ad c. Raynunitum de testam. verbo & vxorem nomine Adelaianam, in tract. de success. ab intest. a. num. 445. ac post plures alios Mascal. de probat. lib. 1. concl. 604. a numero 33. Felician. de censibus, lib. 3. c. 6. numero 4. Auend. c. 99. n. 5.) longo iam tempore, putat decem annis continua simpliciter facta sit, census qualitate an redimibilis, vel perpetuus fuerit, non expressa, in dubio talis configurationis census redimibilis, non autem irreducibilis, seu perpetuus indicari debet; alter atque si expressa fuerit causa census perpetui, quia tunc propriè perpetuus, siue qui redimi nunquam possit, magis indicabitur, donec error in contrarium probetur, quemadmodum resoluunt D. Praes. Conar. var. refol. lib. 3. c. 10. m. vlt. ver. Quinio ibi anni redi-
bus, Felician. de censib. lib. 2. cap. 5. num. 25. seu fin. sub ver. Nec minus soler debilitari, Rodrig. d. lib. 1. de

statu ad rationem decimæ quartæ partis pro milliario, vel timilem, iuxta illius temporis taxam ex facultate Regia impositos, imponeat denuò posset ad rationem vicecum, iuxta nouam taxam, ex noua facultate Ducis ad hoc concessa, (cuius tenor in instrumento illo inservit est, ac simul relatio facta census, ex Regia facultate super Ducis statu impositi anno 1537. in favorem Comitis ad rationem decimæ sextæ partis pro milliario) censu illius imponuit ad rationem prefata, noua taxæ, quod instrumentum vñique in diem petite executionis, & sic plurimum decem annis continuit ab illius confactione pacifice, & inconcessum seruatum est per vñiformes annuas præstationes, ex cala dicti census factas, & nihilominus cum ad additionis sententiam pars Ducis citetur, ab eaque allegatur, instrumentum illud executioni tradi non debet, datus de censu imposito in eo relata non constat, iuxta regulam Text. in *Aust.* si quis in aliquo locamento, C. de edend. cum similib. ordinarius index lapis 10. diebus ad exceptiones probandas I. Regia concessis, decreto suo iustit Comitis partitum habet, si vero longissimi temporis, putat 30. vel 40. annorum præstatio codem modo facta sit, non tantum titulum præsumit, sed etiam inuidet, qui tali erroris allegatione, & probatione minime remonet; cum illi sollemmodo ei oblet exceptio, quæ ex vitiolo seu foeneratio ipsius contractus initio defecit, quo non apparent, tanti temporis præscriptio pro legitimo eius titulo sufficit, ex alia quacumque causa irretractabili, quomodo posterior alia traditio exaudienda est; idque etiam magis sensisse videri debent Blaith. Flores, & Vallis Oletani prætorij deciso: à se relata dicta questione 2. numero 42. cum 2. seqg. & Stephanus Gratianus, qui eum refert, & sequitur dictum forens. tom. 2. capit. 208. numero 4. & 15. Nec proinde in hac specie immemoriale tempus desiderabitur, vt perperam voluit Auendan. de censibus, capite 99. numero 7. fallaci-
bus nimis rationibus vobis, planeque fibi ipsi contra-
ris in aliis locis, superioris commemoratis: & hu-
iunctimodietiam longissimum tempus interuenit in ca-
sa illa Hispalensi cuius supra nieminius, nam ante
scripturam reductionis census, vñiformis eius præ-
statio per alios decem annos, & vltro probata est.
Ex quibus omnibus factus late traditis sequens 17.
casus decisus est in Granateni prætorio, me indice 28. Deciso
di Septembri anni 1632. Cum domus quedam invenit
Ioan. de Cordoua, Gaditanum quondam eius, vt eius de-
Gentilis, qui debebatur, ad eiusque solutionem se lo-
quuntur obliquitatem, domumque ipsam postea anni 1555
cum eiusdem census onere, & alterius redimibili lex
ducatorum annorum, denuò impositi in favorem
Ioannis de Ortega, vendidit Joanni Rodriguez; &
cum hic rursus can vendere vellet, sub precio 55.
ducatorum eam vñiusque census onere Ioan. Cata-
lan, venditionem itam, quam facere parabat, cen-
sus dominis denunciant, vt si illam pro cedenti
precio vellent, acciperent iuxta præstatum mo-
tus proprii Pij V. hac in parte in cimitate illa Gadi-
tana moribus recepti (quod etiæ iure communi in
emphyteutico tantum censu exigatur, in configura-
tione id requirit conditiones, vt iustus sit, sine quibus
foeneratio potius indicatur, non etiæ sic in-
dumente procedit, in quo quotiescumque, etiam post im-
memoriale tempus, de vitiolo eius initio confe-
xit, in irritu illi rediretur, iuxta ea que resoluunt
D.D. Iof. Vela Dissert. Iuris. Tom. I.